

«مبل و منبت» تویسرکان زبانزد ایران و جهان

دو جوان تلاشگر که روستای خود را به قطب اقتصاد همدان تبدیل کردند

گزارش یک

صنعتی که جهان روی آن حساب می‌کند

صنعت مبلمان در سراسر جهان به عنوان یکی از پرسودترین صنایع کوچک و زودبازده شناخته می‌شود. ارزش تولیدات جهانی این صنعت در سال ۲۰۲۰ بیش از ۴۵۰ میلیارد دلار و ارزش تجارت بین‌المللی آن حدود ۱۵۰ میلیارد دلار بوده است. سهم آسیا از این بازار جهانی ۳۰ درصد است که ۲۰ درصد از این میزان متعلق به کشور چین است و تنها ۲ درصد از سهم بازار به ایران می‌رسد. ایتالیا، چین، مکزیک، آلمان و امریکا از غول‌های صنعت مبلمان هستند و بخش قابل توجهی از نیاز بازار به وسیله این کشورها تأمین می‌شود. سرانه مصرف مبلمان در کشورهای توسعه‌یافته ۲۲۳ تا ۲۸۲ و میانگین جهانی آن ۶۴ دلار است. ارزش مبلمان بازار ایرانی ۵ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود و این نشان می‌دهد مصرف سرانه مبلمان در ایران کمی بالاتر از متوسط جهانی است. در انگلستان ۹۵ درصد از نگاهاهای مبلمان خرد و ریز ۱۰ تا ۱۵ نفر هستند. در ایتالیا هم کارگاه‌های کوچک مبلمان‌سازی زیادی مشغول کار هستند و دانمارک به عنوان کشوری که ۲۰ درصد صادرات مبلمان اروپا را در اختیار دارد، وضعیتی مشابه انگلیس به لحاظ تولید مبلمان دارد و کارگاه‌های کوچک، بزرگ‌ترین نقش را در این میان ایفا می‌کنند.

تولید داخل است؟ نئوپان تولید داخل نیاز این صنعت را پاسخگو است. در زمینه تأمین امری‌اف افزون بر ۳۰ درصد از تولید داخل و ۷۰ درصد از خارج کشور وارد می‌شود. در تأمین مواد اولیه پارچه و یسراق آلات نیز بخش عمده‌ای از خارج وارد می‌شود.

نخستین فرم صندلی ریشه در ۴ هزار سال پیش دارد و در حفاری‌های باستان‌شناسی از امش گیلان به دست آمده است. نقوش باستانی در ظروف، ابزار و دیواره‌های کاخ‌ها نشان می‌دهد انواع نشیمن و مبلمان ایران دارای اصالتی

«اقتصاد مقاومتی» همان اقتصاد مردمی است که می‌توان با این روش بسیاری از مشکلات را در کمترین زمان از بین برد. وقتی در هر استان و منطقه‌ای مردم ابتدا ظرفیت‌ها را ببینند و با بهره‌مندی از آن دست به تولید و کار آفرینی بزنند، چرخ‌های اقتصاد به حرکت در می‌آید و به سرعت محرومیت‌ها از بین می‌رود. همدان یکی از استان‌هایی است که به همین روش به بزرگ‌ترین تولیدکننده مبلمان تبدیل شده است؛ استانی که امروز جهادگرانش به فکر یاد دادن هنر منبت و مبلمان‌سازی به جوانان روستایی افتاده‌اند تا علاوه بر اشتغال‌زایی در مناطق محروم و کم‌برخوردار، راه کسب درآمد پایدار به روستاها را هم باز کنند.

ایران طی سال‌های اخیر وضعیت بسیار متغیری را تجربه کرده است. در حال حاضر ارزش صادراتی در حوزه صنعت مبلمان متغیر است و به خاطر برخی نوسانات قیمتی تولیدکنندگان نمی‌توانند به راحتی برای آینده تصمیم بگیرند.

بر اساس داده‌های شورای ملی مبلمان و دکوراسیون ایران و صنایع وابسته، کشورهای عراق، قزاقستان، آذربایجان، ارمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، کشورهای عربی حوزه خلیج فارس و اوکراین به عنوان عمده‌کشورهای مقصد صادرات مبلمان ایران شناخته می‌شوند.

وجود پاره‌ای از مشکلات و چالش‌ها در این بخش مانند عدم تأمین مواد اولیه با کیفیت یا وجود تعرفه بالا، حضور قدرتمند رقبا و تأثیر مالیات بر ارزش افزوده در قیمت تمام‌شده کالا از جمله موانع توسعه صادرات صنعت مبلمان است. تأسیس ۱۱ فروشگاه دائمی عرضه محصولات صنعت مبلمان ایران در کشورهای هدف صادراتی، حضور تولیدکنندگان مبلمان در نمایشگاه‌های تخصصی مبلمان در بازارهای هدف و میزبانی از فعالان حوزه صنعت مبلمان کشورهای هدف در نمایشگاه‌های مبلمان و مصنوعات چوبی کشور از جمله راه‌های بازاریابی موفق به نظر می‌رسد.

پیشینه ۴ هزار ساله مبل ایران

مطالعات اتحادیه صادرکنندگان مبلمان منزل و اداری نشان می‌دهد حجم واردات مواد اولیه از کل واردات در بخش مبلمان و مصنوعات چوبی به داخل کشور در این صنعت ۹۵ درصد و حجم واردات محصول نهایی تنها ۵ درصد است، اما چه ماده اولیه‌ای وارد می‌شود و کدام

گزارش ۲

«صندوق علوی» از وام کمک‌معیشت تا اشتغال‌زایی برای بانوان

از اعضا رقی از یک میلیون تومان و بیشتر را به عنوان آورده اولیه به صندوق واریز کرده‌اند، می‌گوید: بر اساس برآورد اولیه حدود ۱۰۰ میلیون تومان وام به اهالی اختصاص یافته است و این کار ادامه دارد.

خانم رحیمی‌نژاد تصریح می‌کند: اگر چه این صندوق برای

گروهی از جهادگران در صدد هستند ابتدا خودشان نحوه تولید مبلمان را آموزش ببینند و بعد از آن این کار را به جوانان روستاهای کم‌برخوردار یاد بدهند؛ کاری که می‌تواند اشتغال‌زایی و درآمد خوب را به همراه داشته باشد و اقتصاد مناطق مختلف را پویا کند

می‌شود. تبدیل شدن تویسرکان به الگو و قطب تولید موفق مبل و منبت بی‌ارتباط با برخورداری این شهرستان از درختان بیشمار گردو نیست. در تویسرکان بیش از ۴ هزار کارگاه تولید مبل و منبت مشغول کار است و بالغ بر ۱۰ هزار نفر از مردم شهرستان در این کارگاه‌ها مشغول امرار معاش هستند.

اینکه تویسرکان چطور به قطب تولید مبل و منبت در ایران تبدیل شده است هم خود داستان جالبی دارد. حدود ۵۰ سال قبل دو جوان جوانی کار تویسرکانی راهی تهران می‌شوند اما به زودی به زادگاه‌شان باز می‌گردند. آقای مرتضی ترکاشوند یکی از آن دو جوان است و ادامه ماجرا را خودش اینگونه بیان می‌کند: «در تهران مدت زیادی دوام نیاوردیم، چون از کارگری و زیر دست دیگران بودن خوش‌مان نیامد، با این حال در مدت‌مانی که در پایتخت بودیم با کار تولید مبل و منبت آشنا شدیم و انقدر ماندیم تا همه فوت و فن‌هایش را آموختیم. وقتی به تویسرکان برگشتیم، یک کارگاه تأسیس کردیم و تولید مبل و منبت را به اعضای خانواده آموزش دادیم. به دلیل وجود درختان گردو در تویسرکان که بهترین چوب برای صنعت مبلمان است و نیز سودآوری کار، علاقه‌مندان به یادگیری این حرفه به سرعت زیاد شدند. هر یک از اعضای خانواده و آشنایان کارگاهی تأسیس کردند و به تدریج‌شان آموزش دادند. به مرور کار به اینجا رسید که در حال حاضر حدود ۴ هزار و ۵۰۰ کارگاه کوچک تولید مبل و منبت در تویسرکان مشغول فعالیت است.

این تولیدکننده متعهد به آب و خاکش ادامه می‌دهد: در کارگاه ما سالانه ۱۰۰۰ دست مبل فاخر تولید می‌شود که به شرایط بازار قیمت بالایی دارند. تا همین چند سال قبل مبلمان تولیدی را خودمان به صورت مستقیم به مردم عرضه نمی‌کردیم. از زمانی که خودمان شعبه فروش در کرج دایر کردیم، سوددهی چندبرابر شده است. تهران، اصفهان، مشهد، ارومیه و کرج مشتری‌های اصلی مبلمان تولیدشده با چوب درجه یک و استثنایی گردو هستند. در تویسرکان سالانه بیش از ۶۵ هزار دست انواع مبل تولید می‌شود. این شهرستان یکی از الگوهای موفق تولید مبلمان با تکیه بر کارگاه‌های کوچک و زودبازده است. توسعه تولید مبلمان مبتنی بر حمایت از کارگاه‌های کوچک و زودبازده راهبردی است که می‌تواند در کوتاه‌مدت واردات چندصد میلیون دلاری را به حداقل برساند و در وهله بعد ارزآوری حاصل از صادرات را در پی داشته باشد.

آموزش منبت‌کاری در روستاها

یکی از اتفاقات خوب در استان همدان این است که گروهی از جهادگران در صدد هستند ابتدا خودشان نحوه تولید مبلمان را آموزش ببینند و بعد از آن این کار را به جوانان روستاهای کم‌برخوردار یاد بدهند؛ کاری که می‌تواند اشتغال‌زایی و درآمد خوب به همراه داشته باشد و اقتصاد مناطق مختلف را پویا کند.

حمید مختاریور یکی از همین جهادگران است که در مورد برنامه‌های‌شان می‌گوید: وقتی دیدیم صنعت مبلمان یکی از کارهای بسیار خوب در آمدزاست، با مشورت دوستانم تصمیم گرفتیم ابتدا خودمان در کارگاه‌های مختلف کار کنیم و این هنر را بیاموزیم. الان حدود یک سال است این کار را شروع کرده‌ایم و بعد از آموزش مهارت‌های لازم سراغ روستانشینان و جوانان جوانی کار این مناطق می‌رویم، ضمن اینکه با چند نفر از تولیدکنندگان بزرگ هم توافق کرده‌ایم. وقتی کارمان به حد استاندارد رسید، آنها بخشی از کارهای‌شان را برون‌سپاری کنند تا چرخ کارگاه‌های روستایی هم بچرخد.

کسب‌وکارهای خانگی خود که بیشتر قالی‌بافی است، استفاده می‌کنند، به طوری که با کمک این صندوق حدود ۷۰ شغل جدید در روستا ایجاد شده و جوانان و خانم‌هایی که تا دیروز کاری نداشتند، امروز یک درآمد ثابت دارند.

خانم رحیمی‌نژاد با تأکید بر اینکه از این فرم برای بازسازی مسکن، تأمین جهیزیه و حتی اجاره مسکن نیز استفاده می‌شود، می‌گوید: ما بعد از راه‌اندازی صندوق علوی به هیچ عنوان قانونی برای تأکید در نوع مصرف وام نداشتیم که حتماً باید از این وام مثلاً فقط در مسیر اشتغال‌زایی استفاده شود یا کار دیگری، به همین دلیل اهالی محل برای حل مشکلات خود به این صندوق مراجعه می‌کنند و ما هم به اندازه وسع‌مان به آنها کمک می‌کنیم.

وی می‌گوید: از سال گذشته سعی کرده‌ایم از این وام‌ها برای کمک‌های معیشتی و موضوع ماسات نیز بهره بگیریم، به طوری که برای خرید لوازم التحریر و پوشاک شب‌بید کودکان کم‌برخوردار نیز استفاده کرده‌ایم. رحیمی‌نژاد ادامه می‌دهد: تنها درخواست ما این است که با توجه به شرایط موجود در کشور و به خصوص شرایط اقتصادی، تشکیل این صندوق‌ها واقعاً می‌تواند گره‌گشای مشکلات مردم باشد برای همین خیرین و بخش دولتی که بودجه‌هایی به منظور کمک‌های اجتماعی دارند، به میدان بیایند تا این صندوق‌ها رونق بگیرند و مشکلات مردم کمتر شود.

«اقتصاد مردمی» یعنی استفاده از ظرفیت‌های موجود برای اشتغال‌زایی و کار آفرینی